

ved en saa ærlig og ivrig, saglig Forhandling at komme over de værste Punkter, saa vilde jeg have rystet paa Hovedet, thi jeg vilde have ment, at dertil var Kloften for stor, at der var Ministeriet og Folkethinget saa meget imellem, særlig siden 1885, at det vilde umuliggjøre, ikke en Forhandling, thi den vidste jeg, at det andet Thing var villigt til, men Udbyttet af en Forhandling. Og det kunne vi vel ikke nægte, til hvilken Side vi end høre her i Salen, at naar vi tage de brændende Punkter, Stridsspørgsmaalene, hørt fra dette Finantslovsforslag, saa er det en Finantslov, der vistnok ikke vilde kunne møde Modstand her i Thinget. Det er altsaa de brændende Punkter, de provisoriske Spørgsmaal, det er det, Striden staar om, der skal Løsningen findes, og den vil forhaabentlig findes. — Til næste Aar fejres der, som de Herrer vide, en stor Fest her i Landet. Vi feire Hundredeaarsfesten for Stavnbaandets Løsning, Kongefamilien holder 25 Mars Jubilæum, og vi holde stor Udstilling. Det vilde være sørgeligt, mine Herrer, om vi ikke forinden den Tid kom til Enighed om de politiske Spørgsmaal. Det vilde være sørgeligt, forekommer det mig, om vi feirede en Fest for Bondens Frigjørelse, samtidig med, at det folkevalgte Kammer var sat ud af Spillet, og samtidig med, at der forlangtes Bevillinger til de provisoriske Love, som Folkethinget er imod, aldrig har set og aldrig har faaet Lov til at stemme over. Jeg mener, at en Fest, der skulde feire Hans Majestæt Kongens 25aarige Regjering, den maa fejres i Enighed mellem Konge og Folk, i Enighed mellem Regjering og Repræsentation, men det kan den ikke paa den Maade. Komme vi ikke forinden til Forstaelse om disse Punkter, maa vi hellere opgve at holde Fest; en Fest for Bondens Frigjørelse, hvor Bonden bliver borte eller kun møder trevnt og lunkent, maa vi snarere undvære. Men det forekommer mig ogsaa, at for at komme til en Forstaelse, maa det hvide Thing, efter at Folkethinget har viist sig saa imødetommende, høiet sig saaledes, som det har gjort, opgivet Folkethingsparlamentarismen og anerkjendt Landsthingets Ligeberettigelse, ogsaa anerkjende Folkethingets Ligeberettigelse, det maa ogsaa respektere Folkethingets Nei. — Hvad er det nu dette Things Flertal forlanger? Det forlanger, at Folkethinget skal bevilge Midler til provisoriske Love, som aldrig ere blevne forelagte det andet Thing, paa en Maade saaledes, at Regjeringen anerkjender det andet Things Veto; men det kan Folkethinget nmuligt; thi hvis Folkethinget gif ind paa det, vilde det gjøre sig selv umyn-

dig, der vilde paa alle Punkter, hvor der senere opkom Strid, altid blive viist tilbage til denne Strid som Præcedens, det maatte altid gjælde; og dertil kommer, at hele denne Kamp fra Thingets Side om Provisorierne kun hænger i et Haar. Naar disse provisoriske Love komme i Thinget hernebenunder, eller — som det officielt hedder, — naar det ærede Udvalg er færdigt med at indhente Betænkninger og Erklæringer — og det maa dog en Gang blive færdigt med at indhente disse Betænkninger og Erklæringer, det kan dog ikke vedblive dermed — naar disse Love komme i Folkethinget, saa vilde de ligge paa deres Gjæringer, og saa maa Regjeringen begynde Spillet forfra igjen — jeg kan ikke se rettere. Sa det kan jo være, at vi til den Tid fik en ny Udgave af Statsretslæren, der sagde, at der skulde 2 Nei til at forkaste de provisoriske Love. Man har hørt Politikere og Jurister udtale dette; men jeg tror for Resten ikke, at den ærede Regjering kan erkjende dette. Men indse de Herrer da ikke, at det at forlange, at det andet Thing skal anerkjende de provisoriske Love og give Bevillinger dertil, vil give en Venstreregjering en særdeles stor Magt lige overfor dette Thing. Hvis vi f. Ex. fik en Venstreregjering, som vilde udfærdige radikale Love paa Fæstevæsenets og Tiendevæsenets Omraade, saa vilde dette Thing være nødt til paa samme Maade at gaa ind paa disse Love. Hvad vilde de Herrer sige, hvis man lod flige radikale Love gaa i Udvalg i Thinget dernede og vedblev at indhente Betænkninger og Erklæringer det ene Aar efter det andet, og dette Thing aldrig fik Lov til at stemme over disse Love, vilde De synes det rigtigt? Jeg tror det ikke. — De danste Gudseiere, som jo have saa stor Betydning i dette Thing, have desværre ofte i Danmarkshistorien viist, at de mangle Blik for, hvad der fremmer Folkets Udvikling. De have paa saa Undtagelser nær altfor meget set paa deres egne Interesser og modsat sig Reformer, som kunde være til Menigfolkets Vel. Jeg skal kun i Forbindelse med, at jeg nævner denne Fest, vi skulle holde næste Aar, bede husket paa, hvorledes Gudseierne stillede sig til Stavnbaandets Løsning, over 100 Gudseiere kom med Protest og sagde, at det kunde aldeles ikke gaa, at Bonden blev fri, man kunde ikke styre ham, de havde jo kjøbt Bonden med Godset, det var deres Eiendom. Nu ser man af en saadan Anskuelse, man kan ikke forstaa den; men om en Menneftaalder eller maaske kortere Tid ville vi undre os over, at dette Thing, som har den privilegerede Balgret, og hvor der sidder saa mange danske